

Sygn. akt III AUa 351/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Pietkun
Sędziowie:	SSA Stanisława Kubica (spr.) SSA Irena Różańska-Dorosz
Protokolant:	Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku K. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek apelacji K. R.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

z dnia 8 grudnia 2011 r. sygn. akt VII U 1788/11

I. oddala apelację,

II. zasądza od wnioskodawczyni na rzecz strony pozwanej kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni K. R. w odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 28 września 2011 r., którą zawieszono wnioskodawczyni wypłatę emerytury domagała się jej zmiany i podjęcia wypłaty zawieszzonego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie z uwagi na brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny: wnioskodawczyni urodzona (...) w dniu 26 marca 2008 r. złożyła w organie rentowym wniosek o emeryturę, w którym wskazała m.in., że jest zatrudniona w (...) Oddziale Straży

Granicznej w K.. Decyzją z dnia 15 kwietnia 2008 r. organ rentowy przyznał wnioskodawczyni emeryturę od dnia od dnia 1 marca 2009 r. i zawiesił jej wypłatę z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia u pracodawcy, na którego rzecz praca była wykonywana bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury. Decyzją z dnia 14 stycznia 2009 r. podjęto wypłatę zawieszanej emerytury od dnia 1 stycznia 2009 r. W pouczeniu do decyzji z dnia 1 marca 2011 r. pkt. IV ust. 3 wskazano, że w przypadku emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. prawo do emerytury ulega zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia u pracodawcy, u którego byli zatrudnieni bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury, jeżeli stosunek ten nie zostanie rozwiązany przed 1 października 2011 r. – bez względu na wiek emeryta i wysokość osiąganych przychodów. Decyzją z dnia 28 września 2011 r. organ rentowy na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na podstawie art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (Dz. U. nr 257, poz.1726), wstrzymał wnioskodawczyni z urzędu od dnia 1 października 2011 r. wypłatę emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż wnioskodawczyni kontynuuje zatrudnienie. W celu wznowienia wypłaty emerytury wnioskodawczyni jest zobowiązana przedłożyć świadectwo pracy potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz, którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy wyrokiem z dnia 8 grudnia 2011 r. oddalił odwołanie wnioskodawczyni i zasądził od wnioskodawczyni K. R. na rzecz strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu do wyroku Sąd Okręgowy wskazał, iż okoliczności sprawy były niesporne i wynika z nich, że wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r. nie rozwiązując przy tym – do dnia 1 października 2011 r., wydania zaskarżonej decyzji, jak i wyroku w sprawie – stosunku pracy z pracodawcą u którego była zatrudniona bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury. Stąd w niniejszej sprawie organ rentowy prawidłowo zawiesił wnioskodawczyni prawo do emerytury na podstawie art. 103 a cyt. ustawy, albowiem nie rozwiązała ona stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, u którego była zatrudniona bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury i zatrudnienie to jest nieprzerwanie kontynuowane do chwili obecnej. W zakresie zarzutów stawianych przez wnioskodawczynię zaskarżonej decyzji wskazać należy, że organ rentowy zawieszając jej prawo do emerytury z w/w powodów nie pozbawił wnioskodawczyni prawa do emerytury. Na mocy w/w przepisu została jedynie zawieszona wypłata emerytury do czasu rozwiązania stosunku pracy z (...) Oddziałem Straży Granicznej w K.. Wypłata zawieszonych świadczeń zostanie ponownie podjęta po rozwiązaniu przez wnioskodawczynię stosunku pracy z pracodawcą, o czym organ rentowy poinformował wnioskodawczynię w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Zatem zarzut wnioskodawczyni, że została pozbawiona zaskarżoną decyzją prawa do emerytury, jest bezpodstawny. Co do tego zarzutu to należy zauważyć, że wnioskodawczyni wystąpiła z wnioskiem o emeryturę w dniu 26.03.2008 r., a więc wówczas, gdy obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS wprowadzony ustawą z dnia 21.01.2000 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 9, poz. 118), a który następnie został uchylony z dniem 8.01.2009 r., na podstawie art. 37 pkt 5 lit. b) ustawy z dnia 21.11.2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U.08.228.1507) stanowiący, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Skutek wynikający z tego przepisu był analogiczny jak ten z obecnie obowiązującego art. 103a, a wyrażał się tym, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Treść tego przepisu wskazywała więc z jednej strony, że kontynuowanie zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy nie miało wpływu na nabycie prawa do emerytury, gdyż prawo to powstaje z mocy ustawy po spełnieniu warunków określonych w przepisach, z drugiej jednak strony przesądzała o uznaniu, że realizacja tego prawa (polegająca na wypłacie świadczenia) ulegała zawieszeniu w razie kontynuowania zatrudnienia po nabyciu prawa do emerytury, niezależnie od wysokości uzyskiwanego przychodu ze stosunku pracy.

Ponadto z jego treści wynikało, iż rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą umożliwiało realizację świadczenia emerytalnego (wznowienie jego wypłaty) bez potrzeby występowania o ponowne ustalenie tego prawa. Przy tym w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r., SK 45/04 (OTK ZU-A 2006 nr 2, poz. 15), Trybunał Konstytucyjny uznał przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za zgodny z ustawą zasadniczą. Tak więc wedle sądu art. 103a należy wiązać nie zasadami nabycia prawa do emerytury, ale zawieszalności świadczenia. Co modyfikowania zasad zawieszalności prawa do świadczeń z uwagi na pogarszającą się sytuację społeczno-gospodarczą, w tym wzrost stopy bezrobocia i jego coraz częściej strukturalny charakter oraz postępujące ubóstwo, to nie narusza ona wyrażonej w art. 2 Konstytucji zasady demokratycznego państwa prawnego, urzeczywistniającej zasady sprawiedliwości społecznej. Na władzach publicznych spoczywa nie tylko wynikający z art. 67 ust. 1 Konstytucji obowiązek zapewnienia zabezpieczenia społecznego obywatelom, którzy osiągnęli wiek emerytalny, ale także przewidziany w ustępie 2 tego artykułu obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego obywatelom nie mającym środków utrzymania, pozostającym bez pracy nie z własnej woli. Nawiązując do uregulowań prawa unijnego, Sąd Najwyższy stwierdził ponadto, że w Traktatach Rady Europy zawieszalność prawa do świadczeń i zmniejszanie ich wysokości przewiduje nie tylko Europejski Kodeks Zaopatrzenia Emerytalnego z 1964 r. (art. 26 ust. 3) - STE nr 48 of Wybór Konwencji Rady Europy, Warszawa 1999, s. 509) - ale i zrewidowany Europejski Kodeks Zabezpieczenia Społecznego z 1990 r. (art. 74 ust. 1 lit. j) - STE nr 139, który zezwala na zawieszanie, zmniejszanie lub odmowę przyznania świadczeń emerytalnych, inwalidzkich i dla osób pozostałych przy życiu tak długo jak długo zainteresowany wykonuje działalność dochodową. Odnośnie naruszenia Konstytucji, to wprawdzie należy stwierdzić za wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24.02.2010 r. sygn. akt K 6/09, uznane zostało, że jej art. 67 ust. 1 wyraża jedno z praw socjalnych - prawo do zabezpieczenia społecznego: "Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa". Zdanie drugie art. 67 ust. 1 Konstytucji nie pozostawia wątpliwości, że ustrojodawca uznaje ustawodawcę zwykłego za legitymowanego do wytyczania podstaw systemu zabezpieczenia społecznego, w tym emerytalnego. Wobec tego, a zarazem zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Trybunału Konstytucyjnego z art. 67 ust. 1 Konstytucji nie da się wyprowadzić konstytucyjnego prawa do konkretnej postaci świadczenia społecznego. Podstawą ewentualnych roszczeń osób ubiegających się o rentę, emeryturę czy inną formę zabezpieczenia społecznego mogą być przepisy ustaw regulujące szczegółowo te kwestie, a nie art. 67 ust. 1 Konstytucji, który upoważnia ustawodawcę do określenia zakresu i form zabezpieczenia społecznego. Swoboda ustawodawcy w zakresie urzeczywistniania prawa do zabezpieczenia społecznego nie jest jednak nieograniczona (zob. wyrok z 6 lutego 2002 L, sygn. SK 11/01, OTK IU nr 1/A/2002, poz. 2). Z kolei, co do zarzutu naruszenia zasady ochrony praw nabytych w oparciu o art. 64 konstytucji to podnieść należy, że Trybunał Konstytucyjny już w orzeczeniu z 22.08.1990 r. sygn. K 7/90 stwierdził, że "Chroniąc prawa nabyte nie można jednak przyjąć, iż każda zmiana istniejącej regulacji, która byłaby zmianą na niekorzyść pewnej grupy obywateli, jest ustawodawczo zakazana. Rozpatrując w każdym przypadku wprowadzenie takiej zmiany należy rozważyć, czy nie zaistniała np. sytuacja, w której inaczej regulując dotychczasowe uprawnienia nie prowadzi się do rozwiązań z punktu widzenia praw obywateli trafniejszych oraz lepiej odpowiadających założeniom Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny nie ma podstaw twierdzić, iż ustawodawca nie może ocenić negatywnie dokonanych wcześniej rozwiązań legislacyjnych. Ponadto można mieć do czynienia z sytuacją, iż stojąc przed wyborem różnych dóbr ustawodawca wypowie się na rzecz tego, które uzna za cenniejsze. W swych poprzednich orzeczeniach Trybunał Konstytucyjny podkreślał, iż wybór takich rozwiązań jest obowiązkiem Sejmu w jego działalności ustawodawczej, co nie wyklucza oceny trafności tego wyboru z punktu widzenia zgodności z Konstytucją". Jednocześnie jednak przede wszystkim należy zauważyć, że ustawowa reguła zawieszalności świadczenia rentowego z art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie ma uzasadnienia w ochronie prawa majątkowego wyrażonej w art. 64 Konstytucji jako, że nie jest związana z nabywaniem prawa do świadczenia, a tylko wypłatą już wcześniej uzyskanego świadczenia.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła wnioskodawczyni, która zaskarżając wyrok w całości zarzuciła mu błędną ocenę materiału dowodowego oraz sprzeczność ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez błędne przyjęcie, że moje odwołanie jest niezasadne, a zaskarżona decyzja została wydana prawidłowo. Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawczyni wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez orzeczenie, że przysługuje jej

prawo do wznowienia wypłaty emerytury od chwili jej zawieszenia wraz z odsetkami ustawowymi naliczanymi do dnia wypłaty.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawczynie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji przeprowadził w sprawie należyte postępowanie dowodowe, wyprowadził trafne wnioski i wydał wyrok zgodny z obowiązującym stanem prawnym.

Spór w sprawie wymagał rozstrzygnięcia, czy organ rentowy zasadnie zawiesił wypłatę świadczenia emerytalnego wnioskodawczynie, z uwagi na kontynuację zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy.

Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawczynie uzyskała prawo do emerytury od dnia 1 marca 2009 r., na mocy decyzji organu rentowego z dnia 15 kwietnia 2009 r.

Przed nabyciem prawa do świadczenia emerytalnego, do chwili obecnej, wnioskodawczynie pozostaje w stosunku pracy z (...) Oddziałem Straży Granicznej w K. na podstawie umowy o pracę.

Wejście w życie nowego przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726), zgodnie z którym począwszy od dnia 1 października 2011 r. prawo do emerytury przyznanej przed dniem 1 stycznia 2011 r., ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego, stanowi podstawę prawną do zawieszenia prawa do świadczenia emerytalnego. W związku z kontynuacją przez wnioskodawczynię zatrudnienia, zaskarżoną decyzją z dnia 28 września 2011 r., organ rentowy wstrzymał wnioskodawczynie wypłatę emerytury. Stwierdzić należy, że zawieszenie wypłaty świadczenia nastąpiło zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i brak jest podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacji. Ustawodawca bowiem nie różnicuje ubezpieczonych według miejsca i rodzaju ich zatrudnienia, a jedynie odnosi się do samego faktu kontynuacji tego zatrudnienia, bez przerwania go w związku z uzyskaniem prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny odnosząc się do dalszych zarzutów apelacji wskazuje, że zmiana w/w przepisów, a w szczególności przepisu art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu nadanym przez art. 6 ust.2 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, nie jest zmianą niekonstytucyjną.

Trybunał Konstytucyjny bowiem wielokrotnie wyjaśniał, że dyrektywa rozwoju ubezpieczeń społecznych nie wyklucza zmian regulacji prawnych przewidzianych we wcześniejszych ustawach, pod warunkiem zachowania istoty tych uprawnień, przy czym nie zawsze te zmiany muszą iść w kierunku korzystnym dla adresatów (orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 listopada 1995 r. w sprawie K 23/95 oraz z dnia 17 lipca 1996 r. w sprawie K 8/96). Konstytucyjnie chronione prawo wnioskodawczynie do emerytury, nie zostało naruszone w wyniku zmiany przepisów. Wnioskodawczynie ma nadal prawo do pobierania emerytury w przypadku rozwiązania stosunku pracy z obecnym pracodawcą. Tym samym stwierdzić należy, że zaskarżona decyzja o wstrzymaniu wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. jest prawidłowa.

Nie ma wątpliwości, iż w niniejszej sprawie zaszyły przesłanki, które uprawniają organ rentowy do zawieszenia wypłaty emerytury wnioskodawczynie. Tym samym zarówno zaskarżona decyzja, jak również orzeczenie Sądu Okręgowego należy uznać za prawidłowe i odpowiadające obowiązującemu prawu.

Sąd Apelacyjny nie znalazł żadnych podstaw do podważenia prawidłowości i zasadności zaskarżonego wyroku, z tego też względu na mocy art. 385 kpc. orzekł o oddaleniu apelacji wnioskodawczynie jako nie zasługującej na uwzględnienie.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego Sąd wydał w oparciu o przepis art. 98 kpc. w z uwzględnieniem przepisów § 12 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.). Wnioskodawczynie w całości uległa w sprawie, a więc całość kosztów postępowania należało zasądzić na rzecz organu rentowego. Zgodnie z treścią § 12 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu stawki minimalne za prowadzenie spraw w postępowaniu apelacyjnym wynoszą przed sądem apelacyjnym 75% stawki minimalnej, a jeżeli w poprzedniej instancji sprawy nie prowadził ten sam radca prawny – 100% stawki minimalnej, w obu przypadkach nie mniej niż 120 zł. Tym samym zasadnym jest zasądzenie organowi rentowemu kwotę 120 zł.

R.S.